

Сертификаттау курсының бағдарламасы
Бағдарлама паспорты

Білім беру бағдарламасын әзірлеушінің білім және ғылым ұйымының атауы	«Қазақстан-Ресей медициналық университет» МЕББМ 17.06.2021, ІА 00039, ЕСАҚА
Қосымша білім беру түрі (<i>біліктілікті арттыру/сертификаттау курсы/формальды емес білім беру шарасы</i>)	Сертификаттау курсы
Бағдарлама атауы	Балалардың және жасөспірімдердің гигиенасы
Мамандықтың және (немесе) мамандандудың атауы (<i>мамандықтар мен маманданулар номенклатурасына сәйкес</i>)	Мамандықтар: Қоғамдық денсаулық. Қоғамдық денсаулық сақтау. Медициналық-профилактикалық іс. Гигиена-эпидемиология.
	Мамандандыру: Балалардың және жасөспірімдердің гигиенасы
Мамандықтар: Медициналық-биологиялық іс	Мамандандыру: Балалардың және жасөспірімдердің гигиенасы
Білім беру бағдарламасының деңгейі (<i>базалық, орта, жоғары, мамандандырылған</i>)	Базалық
СБШ бойынша біліктілік деңгейі	7
Білім беру бағдарламасының алдыңғы деңгейіне қойылатын талаптар	Жоғары медициналық білімі бар Қоғамдық денсаулық Қоғамдық денсаулық сақтау Медициналық-профилактикалық іс Медициналық-биологиялық іс Гигиена-эпидемиология
Бағдарламаның ұзақтығы кредитпен (сағатпен)	15 кредит (450 ак.сағат)
Оқыту тілі	Орыс тілінде. Қазақ тілінде.
Оқыту форматы	Күндізгі-қашықтықтан
Мамандандыру бойынша берілетін біліктілік (<i>сертификаттау курсы</i>)	Санитариялық-эпидемиологиялық қызметтің дәрігері Санитариялық-эпидемиологиялық қызметтің дәрігері маманы (биолог)
Оқуды аяқтағаннан кейінгі құжат (<i>сертификаттық курс туралы куәлік, біліктілікті арттыру туралы куәлік</i>)	Қосымшамен бірге сертификаттау курсының куәлігі (транскрипт)
Сараптама ұйымының толық атауы	«Медициналық-профилактикалық іс» оқыту бағыты бойынша ОӘБ «Қоғамдық денсаулық сақтау» комитеті, 10.12.2025 ж. № 6 хаттама
Сараптамалық қорытындыны жасау күні	09.12.2025г.
Сараптама қорытындысының қолданылу мерзімі	3 жыл

Сертификаттау курсы әзірлеуге арналған нормативтік сілтемелер:

1. Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 21 желтоқсандағы № ҚР ДСМ-303/2020 бұйрығы «Денсаулық сақтау саласындағы мамандардың қосымша және бейресми білім беру қағидаларын, денсаулық сақтау саласында қосымша және бейресми білім беру бағдарламаларын іске асыратын ұйымдарға қойылатын біліктілік талаптарын, сондай-ақ денсаулық сақтау саласындағы мамандардың қосымша және бейресми білім беру арқылы алған оқу нәтижелерін тану қағидаларын бекіту туралы».
2. Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 21 желтоқсандағы № ҚР ДСМ-305/2020 бұйрығы «Денсаулық сақтау саласындағы мамандықтар мен бейінді даярлау бағыттарының номенклатурасын, денсаулық сақтау қызметкерлері лауазымдарының номенклатурасы мен біліктілік сипаттамаларын бекіту туралы».
3. Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 30 қарашадағы № ҚР ДСМ-218/2020 бұйрығы «Денсаулық сақтау саласындағы мамандар сертификаттауға жататын мамандықтар мен бейінді даярлау бағыттарының тізбесін бекіту туралы».
4. Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 11 желтоқсандағы № ҚР ДСМ-249/2020 бұйрығы «Денсаулық сақтау саласының білім беру бағдарламаларында оқытындардың білімдері мен дағдыларын бағалау, сондай-ақ денсаулық сақтау саласының түлектері мен мамандарының кәсіби даярлығын бағалау қағидаларын бекіту туралы».
5. Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 30 қарашадағы № ҚР ДСМ-218/2020 бұйрығына өзгерістер енгізу туралы Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2025 жылғы 30 қыркүйектегі № 101 бұйрығы"Денсаулық сақтау саласындағы мамандарды сертификаттауға жататын мамандықтар мен мамандандырулар тізбесін бекіту туралы"
6. "Білім беру объектілеріне қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар" санитариялық қағидаларын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2021 жылғы 5 тамыздағы № ҚР ДСМ-76 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2021 жылы 6 тамызда № 23890 болып тіркелді
7. Мектепке дейінгі ұйымдар мен балалар үйлеріне қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар "санитариялық қағидаларын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2021 жылғы 9 шілдедегі № ҚР ДСМ-59 Бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2021 жылы 13 шілдеде № 23469 болып тіркелді
8. Оқу басылымдарына гигиеналық нормативтерді бекіту туралы Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2021 жылғы 2 желтоқсандағы № ҚР ДСМ-124 Бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2021 жылы 9 желтоқсанда № 25657 болып тіркелді.

Әзірлеушілер туралы мәліметтер:

Лауазымы	Т.А.Ж.	байланыстар: E.mail
М.ғ.д., гигиена және эпидемиология кафедрасының доценті	Оракбай Л.Ж.	lorakbay@inbox.ru
ҚДС магистрі, гигиена және эпидемиология кафедрасының аға оқытушысы	Махашов М.Ы.	m.makhashov74@mail.ru

Сертификаттау курсының білім беру бағдарламасы жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламалары комитетінің отырысында талқыланды

Лауазымы, жұмыс орны, атағы (бар болса)	Т.А.Ә.	хаттаманың күні, №
Төрайымы: м.ғ.д., «ҚазРесмедуниверситеті» МЕББМ жалпы дәрігерлік практика кафедрасының профессоры	Лигай З.Н.	09.12. 2025 ж., № 3 хаттама

«Денсаулық сақтау» оқыту бағыты бойынша ОӘБ «Медициналық-профилактикалық іс» комитетінің отырысында талқыланды

Сарапшының лауазымы, жұмыс орны, атағы (бар болса)	Т.А.Ә.	Хаттаманың күні, №
«Медициналық-профилактикалық іс» комитетінің төрағасы, PhD, Қоғамдық денсаулық сақтау мектебінің деканы, «Қарағанда Медициналық университеті	Даулеткалиева Жания Абаевна	09.12.2025 ж. № 6 хаттама

СК ББ, сараптама актісі және талқылау хаттамасы қоса беріледі.

СК ББ бағдарламасы «Денсаулық сақтау» даярлау бағыты бойынша ОӘБ 2026 жылғы 0000 отырысында мақұлданды, № 000 хаттама (СК ББ жобасы ОӘБ сайтында, АЖ каталогында орналастырылған).

Сертификаттау курсы бағдарламасының төлқұжаты

*Сертификаттау курсының білім беру бағдарламасы базалық білім деңгейі мен кәсіби бейініне байланысты екі дифференциалданған оқу траекториясы бойынша іске асырылады:

1. А траекториясы – санитариялық-эпидемиологиялық қызметтің дәрігерлері үшін. Тыңдаушылар санаты: «Қоғамдық денсаулық», «Қоғамдық денсаулық сақтау», «Медициналық-профилактикалық іс», «Гигиена-эпидемиология» мамандықтары бойынша жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі медициналық білімі бар мамандар.
2. В траекториясы – санитариялық-эпидемиологиялық қызметтің мамандары үшін. Тыңдаушылар санаты: «Медициналық-биологиялық іс» мамандығы бойынша жоғары білімі бар мамандар.

Бағдарламаның мақсаты (дәрігерлер үшін А траекториясы):

Балалар мен жасөспірімдер денсаулығына әсер ететін факторларды бағалау, мемлекеттік санитариялық-эпидемиологиялық қадағалауды жүзеге асыру, гигиеналық сараптама жүргізу және басқарушылық-профилактикалық шешімдер қабылдау үшін қажетті кәсіби құзыреттерді қалыптастыру және жетілдіру.

Бағдарламаның мақсаты (мамандар үшін В траекториясы):

Балалар мен жасөспірімдердің санитариялық-эпидемиологиялық саламаттылығын қамтамасыз ету саласында санитариялық-гигиеналық, зертханалық және аналитикалық зерттеулер жүргізу бойынша кәсіби құзыреттерді дамыту.

Бағдарламаның қысқаша сипаттамасы (дәрігерлер үшін А траекториясы):

Санитарно-эпидемиологиялық қызмет дәрігерлеріне арналған сертификаттау курсының бағдарламасы балалар мен жасөспірімдер гигиенасы мәселелерін терең зерттеуге бағытталған, қадағалау, сараптамалық және басқару қызметіне баса назар аударады. Дәрігерлер мынаны меңгереді:

- мемлекеттік санитарлық-эпидемиологиялық қадағалауды ұйымдастыру және жүргізу;
- балалар мен жасөспірімдердің оқу, тәрбиелеу, тамақтану, еңбек, демалыс және сауықтыру шарттарын гигиеналық бағалау;
- орта факторлары мен денсаулық жағдайы арасындағы себеп-салдар байланыстарын талдау;
- профилактикалық және санитарлық-профилактикалық-эндәмиялық шараларды әзірлеу және жүзеге асыру;
- санитарлық-эпидемиологиялық қорытындыларды рәсімдеу және басқару шешімдерін қабылдау.

Бағдарламаның қысқаша сипаттамасы (мамандар үшін В траекториясы):

Санитарно-эпидемиологиялық қызмет мамандарына арналған сертификаттау курсының бағдарламасы балалар мен жасөспірімдердің денсаулығына әсер ететін орта факторларын санитарлық-гигиеналық зерттеу және бақылау әдістерін практикалық меңгеруге бағытталған. Мамандар мынаны зерттейді:

- лабораториялық, құралдық және аналитикалық зерттеу әдістері;
- білім беру нысандарын санитарлық-эпидемиологиялық тексерулерге қатысу;
- ортаның физикалық, химиялық және биологиялық факторларын гигиеналық бағалау;
- санитарлық ережелер мен нормаларды орындауды қамтамасыз ету;
- СЭҚ аясында есеп-есепті құжаттарды жүргізу.

Бағдарламаның негізгі элементтерін келісу (дәрігерлер үшін А траекториясы):

№/р	Оқу нәтижесі	бағалау әдісі (ББ-ға қосымшаға сәйкес ИҚК)	Оқыту әдісі
1	балалар мен жасөспірімдердің болуымен байланысты объектілерге мемлекеттік санитариялық-эпидемиологиялық қадағалауды жүзеге асырады	OR; SGL, PeerPA	Ауысша сұрау Жазбаша сұрау Тест тапсырмалары Шағын топта жұмыс
2	білім беру, тәрбиелеу және тамақтану жағдайларына кешенді гигиеналық бағалау жүргізу	OR; SGL, PeerPA	Ауысша сұрау Жазбаша сұрау Тест тапсырмалары Шағын топта жұмыс
3	балалар мен жасөспірімдердің денсаулығына қауіп-қатерді анықтау және талдау	OR; SGL, PeerPA	Ауысша сұрау Жазбаша сұрау Тест тапсырмалары Шағын топта жұмыс
4	алдын алу және басқару шешімдерін әзірлеу және негіздеу	OR; SGL, PeerPA	Ауысша сұрау Жазбаша сұрау Тест тапсырмалары Шағын топта жұмыс
5	санитариялық-эпидемиологиялық қорытындылар мен өкімдер шығарады	OR; SGL, PeerPA	Ауысша сұрау Жазбаша сұрау Тест тапсырмалары Шағын топта жұмыс

Бағдарламаның негізгі элементтерін келісу (мамандар үшін В траекториясы):

№/р	Оқу нәтижесі	бағалау әдісі (ББ-ға қосымшаға сәйкес ИҚК)	Оқыту әдісі
1	санитарлық-гигиеналық, зертханалық және аспаптық зерттеулер жүргізу	OR; SGL, PeerPA	Ауысша сұрау Жазбаша сұрау Тест тапсырмалары Шағын топта жұмыс
2	балалар мен жасөспірімдер мекемелерінде қоршаған орта факторларының мониторингін қатысу	OR; SGL, PeerPA	Ауысша сұрау Жазбаша сұрау Тест тапсырмалары Шағын топта жұмыс
3	кәсіби құзыреті шегінде экологиялық көрсеткіштерге гигиеналық бағалау жүргізу	OR; SGL, PeerPA	Ауысша сұрау Жазбаша сұрау Тест тапсырмалары Шағын топта жұмыс
4	санитарлық ережелер мен нормалардың сақталуын қамтамасыз ету	OR; SGL, PeerPA	Ауысша сұрау Жазбаша сұрау Тест тапсырмалары Шағын топта жұмыс
5	санитарлық-эпидемиологиялық қызметке бастапқы және есеп беру құжаттамасын дайындау	OR; SGL, PeerPA	Ауысша сұрау Жазбаша сұрау Тест тапсырмалары Шағын топта жұмыс

Сертификаттау курсы бағдарламасын іске асыру жоспары

№	Тақырып/бөлім/пән атауы	Сағат көлемі				Тапсырма
		дәріс	семинар	практика	СӨЖ	
1.	1 Модулі: Балалар мен жасөспірімдердің гигиенасына кіріспе	10	50	60	30	150 сағат
1.1	Балалар мен жасөспірімдер халқының денсаулық жағдайы және оның қалыптасу факторлары	2	10	12	6	<p>Дәрігерлер үшін (А траекториясы): Практикалық тапсырмалар: - балалардың аурушандық және физикалық даму көрсеткіштерін талдау; - денсаулыққа қауіп төндіретін басым факторларды анықтау; - алдын алу шараларын әзірлеу.</p> <p>Кейс зерттеулер: - мектеп оқушылары арасында созылмалы аурулардың көбеюі; - академиялық жүктеменің денсаулыққа әсері.</p> <p>Мамандар үшін (В траекториясы): Практикалық тапсырмалар: – денсаулық туралы мәліметтерді жинау және жүйелеу; – аналитикалық кестелерді дайындау;</p> <p>Кейс зерттеулер: – денсаулық мониторингінің деректерін өңдеу; – анықтамалық материалдарды дайындау</p>
1.2	Антропометрия әдістемесі және физикалық дамуды бағалау әдістері.	2	10	12	6	<p>Дәрігерлер үшін (А траекториясы): Практикалық тапсырмалар: - антропометриялық нәтижелерді интерпретациялау; - дене дамуының үйлесімділігін бағалау.</p> <p>Кейс зерттеулер: - семіздік/салмағының жоғары таралуы.</p> <p>Мамандар үшін (В траекториясы): Практикалық тапсырмалар: – антропометриялық өлшемдерді орындау; – ДСИ есептеу.</p> <p>Кейс зерттеулер: – Жаппай сауалнамаларға қатысу; – Мәліметтерді өңдеу.</p>
1.3	Ақпараттық-аналитикалық жүйе. Себеп-салдарлық байланыстарды зерттеу әдістемесі.	2	10	2	6	<p>Дәрігерлер үшін (А траекториясы): Практикалық тапсырмалар: – санитарлық-гигиеналық мониторинг мәліметтерін талдау; – себеп-салдар байланысын орнату.</p> <p>Кейс зерттеулер: – қоршаған орта жағдайларының өзгеруіне байланысты аурулардың көбеюі.</p> <p>Мамандар үшін (В траекториясы): Практикалық тапсырмалар: – мониторинг деректерін енгізу және өңдеу; – аналитикалық есептерді дайындау.</p> <p>Кейс зерттеулер: – деректер массивтерін өңдеу</p>
1.4	Білім беру мекемелеріндегі күн тәртібі мен оқу-тәрбие	2	10	12	6	<p>Дәрігерлер үшін (А траекториясы): Практикалық тапсырмалар: - күн тәртібін және академиялық</p>

	процесінің гигиеналық негіздері					жүктемені бағалау; - ұсыныстар әзірлеу. Кейс зерттеулері: - мектеп оқушыларының шамадан тыс жұмыс істеуі. Мамандар үшін (В траекториясы): Практикалық тапсырмалар: - күнделікті жұмыс туралы мәліметтер жинау; - аналитикалық материалдарды дайындау. Кейс зерттеулері: – сабақ кестесін талдау.
1.5	Еңбек тәрбиесі, оқыту және бастауыш кәсіптік білім беру гигиенасы	2	10	12	6	Дәрігерлер үшін (А траекториясы): Практикалық тапсырмалар: - жасөспірімдердің еңбек жағдайын бағалау; - кәсіптік тәуекелдердің алдын алу. Кейс зерттеулері: - шеберханаларда гигиеналық талаптардың бұзылуы. Мамандар үшін (В траекториясы): Практикалық тапсырмалар: – еңбек жағдайларын зерттеуге қатысу; – есептерді дайындау. Кейс зерттеулері: – еңбек оқу жағдайын талдау.
	Аралық бақылау					
2.	2 Модулі: Балалар мен жасөспірімдердің әртүрлі іс-әрекеттерін ұйымдастырудың гигиеналық негіздері	10	50	60	30	150 сағат
2.1	Балалар мен жасөспірімдердің дене тәрбиесі гигиенасы	2	10	12	6	Дәрігерлер үшін (А траекториясы): Практикалық тапсырмалар: – дене тәрбиесі жағдайын бағалау; – жарақаттанудың алдын алу. Кейс зерттеулері: – дене шынықтыру сабақтарында жарақаттану көрсеткіштерін арттыру. Мамандар үшін (В траекториясы): Практикалық тапсырмалар: – спорт залдарындағы микроклиматты өлшеу; – есептерді дайындау. Кейс зерттеулері: – талаптардың стандарттарға сәйкес келмеуі.
2.2	Білім беру мекемелеріндегі балалар мен жасөспірімдердің тамақтану гигиенасы	2	10	12	6	Дәрігерлер үшін (А траекториясы): Практикалық тапсырмалар: – тағамдық қызмет көрсетуді ұйымдастыруды бағалау; – түзету шараларын әзірлеу. Кейс зерттеулері: – қоректік заттардың жетіспеушілігі немесе семіздік. Мамандар үшін (В траекториясы): Практикалық тапсырмалар: – тамақ өнімдерінің сапасын бақылауға қатысу; – құжаттаманы дайындау. Кейс зерттеулері: – тағамдық қызмет көрсету аймағындағы санитарлық талаптардың бұзылуы.
2.3	Білім беру мекемелерінің құрылысы мен	2	10	12	6	Дәрігерлер үшін (А траекториясы): Практикалық тапсырмалар:

	жабдықтарына қойылатын гигиеналық талаптар					<ul style="list-style-type: none"> – ғимараттарды кешенді гигиеналық бағалау; – есептерді дайындау. <p>Кейс зерттеулері:</p> <ul style="list-style-type: none"> – жеткіліксіз жарықтандыру және микроклимат. <p>Мамандар үшін (В траекториясы):</p> <p>Практикалық тапсырмалар:</p> <ul style="list-style-type: none"> – аспаптық өлшемдер; – есептерді дайындау. <p>Кейс зерттеулері:</p> <ul style="list-style-type: none"> – стандарттардан асып кету.
2.4	Қосымша білім беру мекемелерінің гигиенасы (мектептен тыс мекемелер)	2	10	12	6	<p>Дәрігерлер үшін (А траекториясы):</p> <p>Практикалық тапсырмалар:</p> <ul style="list-style-type: none"> – сабақ жағдайларын бағалау; – шаршаудың алдын алу. <p>Кейс зерттеулері:</p> <ul style="list-style-type: none"> – балаларға шамадан тыс жүктеме. <p>Мамандар үшін (В траекториясы):</p> <p>Практикалық тапсырмалар:</p> <ul style="list-style-type: none"> – сауалнамаға қатысу; – мәліметтерді жинау. <p>Кейс зерттеулері:</p> <ul style="list-style-type: none"> – сынып жағдайын талдау.
2.5	Балалар мен жасөспірімдердің демалыс және сауықтыру мекемелерінің гигиенасы	2	10	12	6	<p>Дәрігерлер үшін (А траекториясы):</p> <p>Практикалық тапсырмалар:</p> <ul style="list-style-type: none"> – рекреациялық жағдайларды бағалау; – инфекцияның алдын алу. <p>Кейс зерттеулері:</p> <ul style="list-style-type: none"> – лагерьде инфекция ошағы. <p>Мамандар үшін (В траекториясы):</p> <p>Практикалық тапсырмалар:</p> <ul style="list-style-type: none"> – санитарлық жағдайды бақылау; – мониторингке қатысу. <p>Кейс зерттеулері:</p> <ul style="list-style-type: none"> – санитарлық ережелерді бұзу.
	Аралық бақылау					
3.	3 Модулі: Балалар мен жасөспірімдердің салауатты өмір салтын қалыптастыру негіздері. Гигиеналық оқыту және тәрбиелеу	10	50	60	30	<p>Дәрігерлер үшін (А траекториясы):</p> <p>Практикалық тапсырмалар:</p> <ul style="list-style-type: none"> – салауатты өмір салтын қалыптастыру бағдарламаларын әзірлеу; – тиімділікті бағалау. <p>Кейс зерттеулері:</p> <ul style="list-style-type: none"> – балалардың белсенділігінің төмендігі. <p>Мамандар үшін (В траекториясы):</p> <p>Практикалық тапсырмалар:</p> <ul style="list-style-type: none"> – бағдарламаны жүзеге асыруға қатысу; – материалдарды дайындау. <p>Кейс зерттеулері:</p> <ul style="list-style-type: none"> – араласуды қамтуды талдау.
3.1	Балалар мен жасөспірімдердің салауатты өмір салтын қалыптастыру негіздері. Гигиеналық оқыту және тәрбиелеу	2	10	12	6	<p>Дәрігерлер үшін (А траекториясы):</p> <p>Практикалық тапсырмалар:</p> <ul style="list-style-type: none"> – гигиеналық білім беру бағдарламаларын бағалау; – персонал мониторингі. <p>Кейс зерттеулері:</p> <ul style="list-style-type: none"> – мектепке дейінгі мекемелерде инфекциялардың көбеюі. <p>Мамандар үшін (В траекториясы):</p> <p>Практикалық тапсырмалар:</p> <ul style="list-style-type: none"> – денсаулық сақтау бойынша білім беруге қатысу; – мәліметтерді жинау. <p>Кейс зерттеулері:</p> <ul style="list-style-type: none"> – гигиеналық ережелерді сақтамау.

3.2	Мектепке дейінгі мекемелердегі гигиеналық тәрбие бойынша жұмыстың гигиеналық тәрбиесі, түсінігі, мазмұны, әдістері мен нысандары	2	10	12	6	<p>Дәрігерлер үшін (А траекториясы): Практикалық тапсырмалар: – медициналық тексерулерді бақылау; – кәсіби денсаулыққа байланысты қауіптердің алдын алу.</p> <p>Кейс зерттеулері: – персоналға емтихансыз кіруге рұқсат беру.</p> <p>Мамандар үшін (В траекториясы): Практикалық тапсырмалар: – құжаттаманы басқару; – мониторингке қатысу.</p> <p>Кейс зерттеулері: – медициналық куәландыру құжаттарындағы бұзушылықтар.</p>
3.3	Мектепке дейінгі мекеме қызметкерлерінің денсаулығына қойылатын талаптар. Балалар мекемесі персоналының медициналық тексерулерінің жүйелілігін бақылауды жүзеге асыру. Медициналық құжаттаманы жүргізу	2	10	12	6	<p>Дәрігерлер үшін (А траекториясы): Практикалық тапсырмалар: – бағдарлама әзірлеу; – салааралық ынтымақтастық.</p> <p>Кейс зерттеулері: – бағдарлама тиімділігінің төмендігі.</p> <p>Мамандар үшін (В траекториясы): Практикалық тапсырмалар: – жүзеге асыруға қатысу; – мониторинг көрсеткіштері.</p> <p>Кейс зерттеулері: – бағдарлама нәтижелерін талдау.</p>
3.4	Балалар мен жасөспірімдердің денсаулығын сақтау және тіршілік ету ортасын оңтайландыру жөніндегі медициналық – профилактикалық бағдарламаларды әзірлеу және іске асыру	2	10	12	6	<p>Дәрігерлер үшін (А траекториясы): Практикалық тапсырмалар: – бағдарлама әзірлеу; – салааралық ынтымақтастық.</p> <p>Кейс зерттеулері: – бағдарлама тиімділігінің төмендігі.</p> <p>Мамандар үшін (В траекториясы): Практикалық тапсырмалар: – жүзеге асыруға қатысу; – мониторинг көрсеткіштері.</p> <p>Кейс зерттеулері: – бағдарлама нәтижелерін талдау.</p>
3.5	Балалар халқының санитариялық-эпидемиологиялық салауаттылығын қамтамасыз етуді мемлекеттік санитариялық-эпидемиологиялық қадағалау	2	10	6	12	<p>Дәрігерлер үшін (А траекториясы): Практикалық тапсырмалар: – санитарлық-эпидемиологиялық қадағалауды ұйымдастыру және жүргізу; – басқару шешімдерін қабылдау.</p> <p>Кейс зерттеулері: – елеулі бұзушылықтарды анықтау.</p> <p>Мамандар үшін (В траекториясы): Практикалық тапсырмалар: – қадағалау қызметіне қатысу; – құжаттаманы дайындау.</p> <p>Кейс зерттеулері: – колдау көрсететін тексерулер.</p>
	Аралық бақылау					
	Барлығы:	30	150	180	90	
	Жиыны:	450				

Тыңдаушылардың оқу жетістіктерін бағалау

Бақылау түрі	Методы оценки
Ағымдағы	OR; SGL, MCQs
Аралық бақылау (қажет болған жағдайда)	MCQs
Қорытынды	1 кезең Білімді бағалау

Тыңдаушылардың оқу жетістіктерін бағалаудың балдық-рейтингтік әріптік жүйесі

Әріптік жүйе бойынша бағалау	Бағалаудың сандық баламасы	Бағалаудың пайыздық мазмұны	Дәстүрлі жүйе бойынша бағалау
A	4,0	95-100	өте жақсы
A-	3,67	90-94	
B+	3,33	85-89	Жақсы
B	3,0	80-84	
B-	2,67	75-79	
C+	2,33	70-74	
C	2,0	65-69	Қанағаттанарлық
C-	1,67	60-64	
D+	1,33	55-59	
D	1,0	50-54	
F	0,5	25-49	Қанағаттанарлықсыз
FX	0	0-24	

Ұсынылатын әдебиет:

Негізгі әдебиет:

1. Балалар мен жасөспірімдердің денсаулығын қорғау : оқу куралы З. Е. Сопина ; пер. Ж. К. Кулышева М. : ГЭОТАР-Медиа, 2020. - 320 б.
2. Монография «Физическое развитие и состояние здоровья детей и подростков в школьном онтогенезе (лонгитудинальное исследование)» под ред. В. Р. Кучма и И. К. Рапопорт

Қосымша әдебиет:

1. Балалар мен жасөспірім гигиенасы : оқулық В. Р. Кучма ; В. Н. Приздің, Г. Н. Талиева Москва : ГЭОТАР-Медиа, 2019. - 464 б : ил.

Интернет-ресурстар

<https://www.youtube.com/watch?v=JEIfiQHMFc>
<https://www.youtube.com/watch?v=zJe8yBpdwLA>
https://www.youtube.com/watch?v=x_NhExLbzHU
<https://www.youtube.com/watch?v=GyGFHcJhNwg>

Білім беру ресурстарына қойылатын талаптар:

1. Білім беру бағдарламасы (БӨҚ)
2. Кадрларға қойылатын біліктілік талаптары (Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 21 желтоқсандағы № ҚР ДСМ-303/2020 бұйрығы)
3. Клиникалық базаның болуы (Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 21 желтоқсандағы № ҚР ДСМ-304/2020 бұйрығы)
4. Көрнекі құралдар: слайдтар, кестелер, суреттер, суреттер, диаграммалар мен графиктер;
5. Оқу-әдістемелік құралдар: топтық жобаға тапсырмалар, шағын топтарда жұмыс істеуге арналған сұрақтар, жеке тапсырмалар.

Материалдық-техникалық қамтамасыз ету және жабдықтау

Техникалық құралдар: дербес компьютер, Оқу материалдары бар электрондық тасығыштар;

Интернетке қол жеткізу;

Тыңдаушыларға арналған үлестірме материал.

Оқу іс-шаралары (рефлексиялық практика):

Талқылау;

Жазбаша тапсырмалар;

Мысалдар мен сценарийлер.

Қолданылатын қысқартулар мен терминдер:

PeerPA – Оценка коллег (PeerA – Peer Assessment)

OR (Oral report) – Презентация, устный доклад

SGL (small group learning) – Работа в малых группах

СЭҚ – санитарлық-эпидемиологиялық қадағалау

ДСИ – дене салмағының индексі

МДББМ – мектепке дейінгі білім беру мекемесі

СЭҚ – санитарлық-эпидемиологиялық қызмет

Тыңдаушылардың оқу жетістіктерін бағалаудың бақылау және өлшеу құралдары

Бақылау тізімі:

Кіріспе және пәннің міндеттері

1. Балалар мен жасөспірімдер гигиенасының негізгі міндеттері қандай?
2. Қазақстандағы балалар мен жасөспірімдер гигиенасының даму тарихы?
3. Балалар гигиенасының халық денсаулығын қалыптастырудағы рөлі?
4. Балалар мен жасөспірімдер гигиенасының негізін қалаушылары кімдер?
5. Балалар гигиенасындағы заманауи зерттеу бағыттары?
6. Жас ерекшеліктері физиологиясы және даму?
7. Ерте жастағы балалардың өсу және даму заңдылықтары?
8. Физиологиялық ерекшеліктері бойынша балалық жас кезеңінің периодтенуі?
9. Гигиеналық норма лаудың негізі ретінде жас ерекшелік морфологиясы?
10. Балалардың су және энергияға физиологиялық қажеттіліктері?
11. Жасөспірімдер гигиенасында жүйке-асабы дамудың рөлі?
12. Дене дамуы және денсаулық Балалардың дене дамуын бағалау әдістері?
13. Мектеп оқушыларында сау дене дамуының критерийлері?
14. Балалардың дене дамуына қауіп факторлары?
15. Балалар денсаулық жағдайын кешенді бағалау?
16. Жасөспірімдерде донозологиялық диагностика?
17. Тамақтану гигиенасы 3-7 жастағы балаларға калориялылықтың тәулік нормалары?
18. Балабақшалардағы ұтымды тамақтану?
19. Мектеп оқушыларында витаминдер тапшылығын алдын алу?
20. Мектептерде ыстық тамақтандыруды ұйымдастыру?
21. Балаларға арналған сүт өнімдеріне гигиеналық талаптар?

Білім беру процесі гигиенасы

22. Бастауыш мектеп сыныптарындағы жарықтандыру нормалары?
23. Мектеп жиһаздарына гигиеналық талаптар?
24. 1-4 сынып балалары үшін сабақ ұзақтығы?
25. Жалпы білім беретін мектептерде оқу сабақтарының режимі?
26. Мектеп оқушыларында көз шаршауын алдын алу?

Дене шынықтыру гигиенасы

27. Мектеп жасына дейінгі балаларға физикалық белсенділік нормалары?
28. Дене шынықтыру сабақтарының гигиеналық негіздері?
29. Мектеп спорт залдарындағы температуралық режим?
30. Дене шынықтыруда жарақат алуын алдын алу?
31. Мектеп жасына дейінгі балаларды шынықтыру нормалары?

Тұрмыс және тәрбиелеу гигиенасы

32. Отбасында балаға тұрғын үй ауданының нормалары?
33. 7-11 жастағы балалардың ұйқы гигиенасы?
34. Балабақшада күндізгі режимді ұйымдастыру?
35. Жасөспірімдерде зиянды әдеттерді алдын алу?
36. Мектеп оқушыларына киім мен аяқ киім гигиенасы?

Санитариялық-эпидемиологиялық аспектілер

37. Балалар мекемелеріндегі дезинфекция нормалары?
38. Балалар ұжымдарында ЖРВИді алдын алу?
39. Мектептерде ішетін сумен қамтамасыз етудің гигиеналық бағасы?
40. Балабақшада ойыншықтарды жуу?
41. БМДҰ бөлмелерінде ауа сапасын бақылау?

Жасөспірімдер жасы гигиенасы

42. Қыз балалардың жыныстық жетілу гигиенасының ерекшеліктері?
43. Жасөспірімдерде семіздікті алдын алу?

44. Мектеп қыздарында етеккір циклінің гигиенасы?
45. Жасөспірімдер денсаулығындағы психосоциалдық факторлар?
46. Жасөспірімдік жастағы тәуелділіктерді алдын алу?

Қосымша білім беру және демалыс

47. Қосымша білім беру үйірмелерінің гигиеналық нормалары?
48. Хореография бөлмелеріндегі жарықтандыру?
49. Спорт секцияларындағы айналыс режимі?
50. Сыныптан тыс айналыстарда шамадан тыс шаршауды алдын алу?
51. Балалардың жазғы сауықтыру гигиенасы?

Сыныптардағы ауа алмасу нормалары бойынша сұрақтар

52. СанПиН бойынша жалпы білім беретін мектеп сыныптарында ауа алмасу жиілігі қандай?
53. Аудиторияларда бір оқушыға минималды жаңа ауа түсу көлемі қанша?
54. Сабақ кезінде сынып ауасындағы рұқсат етілген CO₂ концентрациясы?
55. Мектеп спорт залдарында бір адамға ауа алмасу нормасы?
56. Мектеп химиялық лабораторияларында қандай ауа алмасуы қажет?
57. Сыныптардағы ауаның оптималды салыстырмалы ылғалдылығы?
58. Қысқы уақытта оқу сыныптарындағы температуралық режим?
59. Сабақтар арасында сыныптарды қауаша ауа райымен желдетудің минималды ұзақтығы?
60. Мектеп буфеттері мен асханалардағы ауа алмасу нормасы?
61. Нормативті ауа алмасуды қамтамасыз ететін сыныптардың толу коэффициенті қандай?

Ақыл-ой еңбегі гигиенасы және миопияны алдын алу тақырыптары

62. Бастауыш мектеп сыныптарындағы парталардағы миопияны алдын алуға арналған жарықтандыру нормасы қандай?
63. 1-4 сыныптар үшін партадағы үздіксіз көру жұмысының максималды уақыты?
64. Мектеп оқушыларында компьютерде 20 минут жұмыстан кейін көз демалысына үзіліс?
65. Миопияны алдын алу үшін жазу кезінде дәптердің бұрышы?
66. Кіші жастағы балаларда оқу кезінде көзден кітапқа қашықтық?
67. Оқу процесінде көзге арналған физминуткаларды өткізу жиілігі?
68. Жарықтан қорқатын балаларға арналған сыныптардағы жарықтандыру нормасы?
69. Ақыл-ой еңбегінде ЦНС шамадан тыс шаршауын алдын алу негізгі шарасы?
70. Оқу бөлмелеріндегі табиғи жарықтандыру коэффициенті (КЕО)?
71. Физминутка кезінде көз гимнастикасының ұзақтығы?

Интернаттар мен санаторийлерде тамақтану гигиенасы

72. СанПиН бойынша интернаттардағы жетім балаларға тамақтану жиілігі қандай?
73. Суық тағамдар мен бірінші тағамдардың тәулік пробасының минималды көлемі?
74. Жеке кәсіпкерлер тарту арқылы интернаттарда мәзірді кім бекітеді?
75. Интернаттардың күнделікті рационына міндетті түрде кіруі қажет?
76. Балаларға арналған санаторийлерде тамақ дайындау блогының орналасуы?
77. Интернат мектеп оқушыларының (7-10 жас) тәулік рационындағы ет нормасы?
78. Интернаттарда тәулік пробаларын сақтау температурасы?
79. Интернат тамақтандыруда тыйым салынған өнімдер?
80. Санаторийлердің күндізгі стационарларында тамақтандыруды ұйымдастыру?
81. Интернат рационында 10-17 жасқа арналған көкөністер нормасы (томат-пюре кіреді)?

Балалар гигиенасындағы экологиялық факторлар және аллерология

82. Қала жағдайында балаларда аллергиялық реакциялар тудыратын негізгі экологиялық фактор қандай?
83. Балалар мекемелері бөлмелеріндегі ауадағы формальдегидтің нормативті концентрациясы?
84. Балабақшаларда зең саңырауқұлақтарының алдын алу үшін ауа ылғалдылығының рұқсат етілетін деңгейі?
85. Балалардың тағамдық аллергендерге сезімталданыуының негізгі жолы?
86. Үлкен қалаларда балаларда астманы қоздыратын экологиялық фактор?
87. Балалар қанындағы қорғасынның гигиеналық стандарттар бойынша нормасы?
88. Балалар қанындағы қорғасынның гигиеналық стандарттар бойынша нормасы?
89. Балалар ұжымдарында тозаңнан аллергияны төмендету профилактикалық шарасы?
90. Жасөспірімдерге арналған интернаттардағы басым тұрмыстық аллерген?
91. Балалар бар тұрғын үйлердегі ауадағы радон гигиеналық нормасы?

Денсаулықты бақылау әдістері (антропометрия, диспансеризация) және ҚР заңнамасы

92. Пубертаттық кезеңнің ерекшеліктері?
93. Гиподинамияны, дұрыс емес қалыпты және тегістеуді алдын алу?
94. Жасөспірімдер арасында зиянды әдеттерді алдын алу?
95. Жасөспірімдер репродуктивті денсаулықты сақтаудың негіздері?
96. Балалар мен жасөспірімдер денсаулығын скринингтеу: мақсаттары, әдістері, көрсеткіштері?
97. Оқу және тәрбиелеу жағдайларын гигиеналық бағалау?
98. Балалық халықтың диспансеризациясы?
99. Балалар ұжымдарында инфекциялық ауруларды алдын алу?
100. Білім беру мекемелерінде дезинфекция, дезинсекция және дератизация?
101. Балалар арасында инфекциялық ауруларды анықтағандағы іс-қимыл алгоритмдері?